

Monika Lörinczová: Typologie opozičních a nevládních skupin na současné Kubě.

Bakalářská práce

Praha, UK FF, Ústav politologie, 2008, 42.str.rkp.

Text Moniky Lörinczové se věnuje jednomu z témat, které si mezi své priority zařadila i velmi „kompetentní“ česká diplomacie, totiž fungování různě motivovaných, orientovaných a také z různých zdrojů financovaných skupin, jež se souhrnně označují za opozici vůči stávajícímu režimu na Kubě.

Autorka pracovala s odbornou literaturou, týkající se jak politických režimů, tak různých forem opozice, které v nich mohou fungovat. Z tohoto důvodu je poněkud zarážející, že v souladu Brzezinským a Friedrichem definuje kubánský režim jako totalitní, ačkoli část literatury s touto charakteristikou pracuje a především dominantní český diskurs o takovém zařazení Kuby nejenom nepochybuje, ale chce ho i prosadit v Evropě. (Ostatně, na Kubu byli Češi vždy experti: v 60. letech tam čeští poradci pomáhali Che Guevarovi rozvrátit ekonomiku a v letech 70. posílalo Československo na ostrov – v rámci vzájemné „pomoci“ - stroje na odklizení sněhu. V 90. letech pak Češi Kubáncům radí jak se demokratizovat). Kolegyně Lörinczová má na své tvrzení bezesporu právo. Otázkou však zůstává má-li pak kategorie „totalitarismus“ nějaký analytický smysl, když má být vedle Hitlera či Stalina řazen Castro, a v podobné logice zjevně i třeba generál Jaruzelski. Je trochu škoda, že zařazení Kuby mezi totalitní režimy nám autorka neosvětlila více než užitím jedné hodně zpochybňované práce.

Je totiž řada jiných typologií, jež se **přímo** na kubánský případ aplikovaly a které by v takové práci měly být přinejmenším reflektovány. Třeba Linzova charakteristika post-totalitního režimu či některého z mobilizačních autoritářských systémů.

V části věnované opozici pak autorka vychází nejenom z literatury a otevřených zdrojů, ale také ze své osobní zkušenosti s příslušníky kubánské opozice. Výborná je autorčina práce se Skillingem a jeho rozdělením opozice, z níž poté i vychází při zpracování konkrétních kubánských skupin. Je poněkud škoda, že – i s ohledem na historický vývoj – autorka nepracovala s Linzovým rozdělením typů opozice, vypracovaném původně na základě studia frankismu. Pravda, kolegyně Lörinczová upozorňuje na fakt, že se chce věnovat opozici současné (s.30).

Popis jednotlivých opozičních skupin je v zásadě dobrý. Výtku je možno vnést na adresu teze, že na Kubě nejsou vnitřní frakce (s.33), jelikož prý vládní „špičky vystupují naprosto

jednotně“. Toto dosti osobité tvrzení autorka přebírá od José Ramóna Castilla, jehož onen „totalitní“ režim pustil do exilu. Bohužel, Lörinczova nevyužila silné koruny a nezakoupila si aktuální literaturu, věnující se Kubě (třeba nedávné kolektivní dílo L. Whiteheada a B. Hofmana Cuban Exceptionalism Revisited; pohříchu, žádný český osvobodovatel do takových prací nedodal ani řádku, byť se země jinak stylizuje do role líhně znalců „perly Antil“). Toto ignorování vnitřních diferencí, kterým se nechvalně proslavili právě mnozí teoretikové totalitarismu, jejichž přístup pak nedokázal vysvětlit třeba Gorbačova či G. Horna, je demonstrováno i tím, že z viceprezidenta Lageho učinila kolegyně Lörinczová Legeho. Ačkoli viditelná vnitřní krize režimu se nekoná, je zřejmé, že v kubánském vedení dochází k řadě diskusí, neboť začíná jít –mezi jiným – také o peníze. Zřejmější propuknutí krize oddálila venezuelská pomoc a setrvalý přístup amerických administrativ, neochotných reformulovat své přístupy, které nefungovaly 50 let.

Monika Lörinczová představila své pojetí kubánského disentu, které je založeno na studiu celkem velkého množství dokumentů a osobních rozhovorů. (Zde je třeba upozornit, že odkazují-li se na rozhovor s někým, měl bych uvést kdy se přesně konal atd.). nevelké je však množství sekundární literatury se kterým autora pracovala, ačkoli zde je třeba uvést, že není vždy snadno dostupná.

S ohledem na uvedené výtky a nevelký rozsah práce navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

7.9.2008

Radek Buben

